

KWALITEIT VAN GEESTELIJKE VERZORGING IN DE ZORG

NOODZAAK KWALITEITSEIS

In een veranderend zorglandschap is er steeds meer aandacht voor existentiële en psychosociale zorg, ethisch advies, zingeving, diversiteitsverheldering, ondersteuning van medewerkers en advies aan instellingen. De vereniging van geestelijk verzorgers [VGVZ](#) neemt een groeiende rol van geestelijk verzorgers hierin waar: zij leveren hun expertise in zorg voor zingeving, ethiek en zorgvisie en borgen het grondwettelijke recht op vrijheid van godsdienst en levensovertuiging door hun levensbeschouwelijke bronnen en activiteiten, een kwaliteitseis uit [artikel 6](#) WKKGZ.

De geestelijk verzorger is daarbij aanspreekbaar op de [beroepsstandaard](#) zodat de zorginstelling weet wat zij levert met de inzet van een geestelijk verzorger. Patiënten en cliënten hebben recht op zorgkwaliteit. Er is een beroepscode met tuchtsysteem op terug te vallen.

Net als artsen, psychologen en ander personeel moeten geestelijk verzorgers aan kwaliteitseisen voldoen. Omdat werkgevers samen met de beroepsgroep kwaliteit van zorg moeten bewaken, adviseert de NVZ de verplichte kwaliteitsregistratie van deze beroepsgroep¹. De Stichting Kwaliteitsregister Geestelijk Verzorgers [SKGV](#) beheert het [openbaar register](#). Het is belangrijk dat de geestelijk verzorger die onder uw verantwoordelijkheid werkt, daarin opgenomen is.

IN HET BELANG VAN ZORGVRAGER ÉN WERKGEVER

1. Cliënten hebben recht op zorgkwaliteit, net zoals bij inzet door arts, psycholoog en anderen.
2. Werkgevers hebben recht op zorgkwaliteit wanneer zij zorgverleners in dienst nemen. Een werkgever kan zelf niet toezien op de kwaliteit van geestelijke verzorging en wordt daarin ontzorgd door de SKGV.
3. Waar geestelijk verzorgers werken in dienst van de overheid, gesubsidieerd door de overheid of in dienst van UMC's, is registratie verplicht. Bij sommige werkgevers in de zorg nog niet. Daarmee komt de kwaliteit onder druk te staan.
4. De WKKGZ eist in artikel 2 dat er sprake is van kwaliteit en dat de instelling daarop toeziet. Dat kan de werkgever niet zelf. De SKGV geeft de werkgever een middel in handen om daaraan te voldoen.
5. Wat een geestelijk verzorger is, kun je alleen maar objectief vaststellen met de beroepsstandaard. Dat blijkt ook uit verplichte registratie bij geestelijk verzorging voor politie en in de thuissituatie. De SKGV toetst of geestelijk verzorgers zich onderwerpen aan de beroepsstandaard door lidmaatschap van een beroepsvereniging.
6. Van geestelijk verzorgers die niet geregistreerd zijn, is niet geregeld hoe zij aanspreekbaar zijn bij misstanden, waarbij bijvoorbeeld nabestaanden klagen over bejegening door een niet-geregistreerde geestelijk verzorger. De werkgever is dan het aanspreekpunt, omdat een niet-geregistreerde niet onder een tuchtsysteem valt.
7. Verzekeraars en politiek hebben een objectief kwaliteitscriterium nodig.

¹ Bestuur NVZ September 2021

8. De wettelijk verplichte beschikbaarheid van geestelijke verzorging valt ook onder de bepalingen van artikel 3 van de WKKGZ: “De zorgverlener organiseert de zorgverlening op zodanige wijze, bedient zich zowel kwalitatief als kwantitatief zodanig van personele en materiële middelen (...) dat een en ander redelijkerwijs moet leiden tot het verlenen van goede zorg). Er is maar één manier waarop dit goed georganiseerd kan worden: verplicht geregistreerde GV in dienst.
9. VWS verplicht SKGV-registratie van geestelijk verzorgers in de thuissituatie omdat dat de enige basis is als objectief criterium voor kwaliteit.
10. De registratie vereist aansluiting bij de beroepsvereniging. Deze is partner in elke zorg-cao waardoor helder is wat de afspraken tussen werkgevers en werknemers zijn.

BEROEPSPROFIEL GEESTELIJK VERZORGER

Dit beroepsprofiel beoogt kort en bondig het werk van de geestelijk verzorger te beschrijven voor cliënten, managers, collega's van andere disciplines, verwijzers en andere belanghebbenden.

Wat is geestelijke verzorging?

Geestelijk verzorgers komen in beeld als de vanzelfsprekende orde van het alledaagse leven wordt doorbroken; in situaties van leven en dood, bij afscheid en verlies, bij ervaringen van grote verbondenheid of juist van verlatenheid, en bij ethische vragen. Zij zijn deskundig in het omgaan met levensvragen, zingeving, spiritualiteit en ethische afwegingen.

Geestelijke verzorging is professionele begeleiding, hulpverlening en advisering bij zingeving en levensbeschouwing.

Wat doet een geestelijk verzorger?

Geestelijk verzorgers zijn werkzaam binnen organisaties en als zelfstandige beroepsbeoefenaren. Geestelijk verzorgers bieden individuele begeleiding en groepsbegeleiding, meestal in de vorm van gesprekken. Zij gaan op zoek naar wat de cliënt kracht en inspiratie geeft, aansluitend bij diens levensverhaal en levensbeschouwelijke achtergrond. Ook kunnen zij cliënten bijstaan met rituelen en sacramenten.

Voor mensen die in een bijzondere levensomstandigheid verkeren omdat ze afhankelijk zijn van een zorginstelling, gedetineerd zijn of in de krijgsmacht dienen, helpen geestelijk verzorgers het grondwettelijk vastgelegde recht op vrijheid van godsdienst en levensovertuiging uit te oefenen. Dit wordt de vrijplaats genoemd. Deze garandeert geestelijke bijstand voor burgers, onafhankelijk van een indicatie of toestemming door een derde.

Geestelijk verzorgers zijn tevens beschikbaar voor andere professionals en voor het management. Zij adviseren op het gebied van levensbeschouwing en ethiek, verzorgen scholing en dragen bij aan het levensbeschouwelijk klimaat binnen de instelling. Geestelijk verzorgers werken, met inachtneming van hun beroepsgeheim, interdisciplinair samen met andere collega's.

Voor wie?

Geestelijk verzorgers zijn er voor iedereen, ongeacht geloof of levensovertuiging. In beginsel is elke geestelijk verzorger in staat om elke cliënt te begeleiden. Als de cliënt verzoekt om iemand van de eigen levensbeschouwelijke achtergrond, of als de geestelijk verzorger op de grenzen van de eigen competentie stuit, zal deze de cliënt doorverwijzen naar een collega.

Welke achtergrond heeft een geestelijk verzorger?

Geestelijk verzorgers hebben een opleiding in de theologie, humanistiek of religiewetenschappen op universitair masterniveau of hbo-masterniveau.

Hun bevoegdheid ontlenen zij ofwel aan zending door een maatschappelijk erkend levensbeschouwelijk genootschap, zoals o.a. de levensbeschouwelijke genootschappen die de overheid erkent voor de zending van geestelijke verzorgers die bij haar in dienst zijn, ofwel aan een machtiging door de Raad voor Institutioneel Niet-Gezonden Geestelijk Verzorgers (RING-GV). Geestelijk verzorgers met een zending vanuit een levensbeschouwelijk genootschap zijn bevoegd om als representant van deze gemeenschap op te treden.

Welke competenties?

Ieder werkterrein (zorg, justitie, politie, defensie, thuis) vraagt specifieke competenties die met die bijzondere context verbonden zijn. Voor alle geestelijk verzorgers geldt dat zij in staat zijn om te reflecteren op levensbeschouwelijke, spirituele en ethische thema's die zich in het persoonlijk leven en binnen organisaties voordoen.

- Inhoudelijk hebben geestelijk verzorgers een brede kennis van zingevingsprocessen en levensbeschouwing, van godsdienst en spirituele bronnen, en van ethiek.
- Procesmatig zijn geestelijk verzorgers in staat om hun kennis en reflecties te delen met anderen, en verbindend aanwezig te zijn.
- Geestelijk verzorgers hebben een persoonlijk doorleefde spiritualiteit, die zij actief onderhouden en die de basis vormt van waaruit zij hun werk doen.

Registratie in het beroepsregister SKGV garandeert dat de geestelijk verzorger kennis en vaardigheden op peil houdt door gerichte bij- en nascholing.

Beroepscode en klachtenreglement

Door het lidmaatschap van de beroepsvereniging VGVZ onderschrijven geestelijk verzorgers de beroepscode. Zij vallen onder het klacht- en tuchtrecht. In voorkomende gevallen kan een cliënt of een organisatie volgens de procedure van het klachtenreglement een klacht indienen tegen de betreffende geestelijk verzorger.

Editie 2022. Voor meer informatie of overleg is het stafbureau van de beroepsvereniging VGVZ bereikbaar via info@vgvz.nl.